Ta dokument je mišljen zgolj kot dokumentacijsko orodje in institucije za njegovo vsebino ne prevzemajo nobene odgovornosti

►**B**

DIREKTIVA SVETA 93/7/EGS

z dne 15. marca 1993

o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni iz ozemlja države članice

(EGT L 74 , 27.3.1993, s. 74)

spremenjena z:

		Uradni list		
		št.	stran	datum
►**M1**	Direktiva 96/100/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. februarja 1997	L 60	59	1.3.1997
►**M2**	Direktiva 2001/38/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2001	L 187	43	10.7.2001

▼B

DIREKTIVA SVETA 93/7/EGS

z dne 15. marca 1993

o vračanju predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni iz ozemlja države članice

SVET EVROPSKIH SKUPNOSTI JE

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti, in zlasti člena 100a Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije ([1]),

v sodelovanju z Evropskim parlamentom ([2]),

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ([3]),

ker člen 8a Pogodbe določa, da je potrebno najkasneje do 1. januarja 1993 ustanoviti notranji trg, ki naj bi predstavljal območje brez notranjih meja, na katerem bo zagotovljeno prosto gibanje blaga, oseb, storitev in kapitala v skladu z določbami Pogodbe;

ker bodo pod pogoji in v mejah člena 36 Pogodbe, države članice po letu 1992 obdržale pravico do opredeljevanja svojega nacionalnega bogastva in do izvajanja ukrepov, potrebnih za njegovo varstvo na tem območju brez notranjih meja;

ker je zato treba uvesti takšen režim, ki bo državam članicam omogočil zagotoviti vračilo predmetov kulturne dediščine, uvrščenih med nacionalno bogastvo v smislu omenjenega člena 36, na to ozemlje, če so bili ti predmeti odstranjeni iz njihovega ozemlja tako, da so bili pri tem kršeni zgoraj omenjeni nacionalni ukrepi ali Uredba Sveta (EGS) št. 3911/92 z dne 9. decembra 1992 o izvozu predmetov kulturne dediščine ([4]); ker bi moralo biti izvajanje takšnega režima čim bolj preprosto in učinkovito; ker bi moral biti zaradi lažjega sodelovanja v zvezi z vračilom obseg takšnega režima omejen na predmete, ki pripadajo skupnim kategorijam predmetov kulturne dediščine; ker Priloga k tej direktivi kot posledica tega ni namenjena za določanje predmetov, ki veljajo za „nacionalno bogastvo“ v smislu omenjenega člena 36, temveč samo kategorij predmetov, ki se jih lahko uvrsti med „nacionalno bogastvo“ in so zato zajeti v postopku vračanja, ki ga uvaja ta direktiva;

ker naj bi ta direktiva zajemala tudi predmete kulturne dediščine, ki so uvrščeni med nacionalno bogastvo in predstavljajo sestavni del javnih zbirk ali inventarja cerkvenih institucij, ki ne spadajo v te običajne kategorije;

ker je treba uvesti upravno sodelovanje med državami članicami v zvezi z njihovim nacionalnim bogastvom v tesni povezavi z njihovim medsebojnim sodelovanjem ter sodelovanjem z Interpolom in drugimi pooblaščenimi ustanovami na področju ukradenih umetniških del, kar naj bi še zlasti zajemalo evidentiranje izgubljenih, ukradenih ali protipravno odstranjenih predmetov kulturne dediščine, ki predstavljajo del njihovega nacionalnega bogastva in njihovih javnih zbirk;

ker je postopek, ki ga uvaja ta direktiva, prvi korak pri uvedbi sodelovanja med državami članicami na tem področju v okviru notranjega trga; ker je cilj obojestransko priznavanje ustreznih nacionalnih predpisov; ker je treba zato še zlasti poskrbeti, da Komisiji pomaga svetovalni odbor;

ker Uredba (EGS) št. 3911/92 skupaj s to direktivo uvaja sistem Skupnosti za varstvo predmetov kulturne dediščine držav članic; ker mora biti datum, do katerega naj bi države članice dosegle skladnost s to direktivo, čim bliže datumu začetka veljavnosti te uredbe; ker bodo glede na

([1]) UL C 53, 28.2.1992, str. 11 in UL C 172, 8.7.1992, str. 7.
([2]) UL C 176, 13.7.1992, str. 129 in UL C 72, 15.3.1993.
([3]) UL C 223, 31.8.1992, str. 10.
([4]) UL L 395, 31.12.1992, str. 1.

▼B

naravo njihovih pravnih sistemov in obseg sprememb njihove zakonodaje, potrebnih za izvajanje te direktive, nekatere države članice potrebovale daljše obdobje,

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

Za namene te direktive:

1. „Predmet kulturne dediščine“ pomeni predmet, ki:
   - je bil pred svojo protipravno odstranitvijo iz ozemlja države članice ali po njej uvrščen med „nacionalno bogastvo z umetniško, zgodovinsko ali arheološko vrednostjo“ po nacionalni zakonodaji ali upravnih postopkih v smislu člena 36 Pogodbe,

     in
   - spada v eno od kategorij, naštetih v Prilogi, ali pa ne pripada nobeni od teh kategorij, temveč predstavlja sestavni del:
     - javnih zbirk, navedenih v inventarjih muzejev, v arhivih ali v zaščitenih zbirkah knjižnic.

       Za namene te direktive pomenijo „javne zbirke“ zbirke, ki so last države članice, lokalnih ali regionalnih organov oblasti na ozemlju države članice ali ustanove na ozemlju države članice, ki je po zakonodaji te države članice opredeljena kot javna ustanova ter je last te države članice ali lokalnih ali regionalnih organov oblasti ali pa jo ti v večji meri financirajo;
     - inventarjev cerkvenih institucij.
2. „Protipravno odstranjen iz ozemlja države članice“ pomeni:
   - odstranjen iz ozemlja države članice tako, da so kršeni njeni predpisi o varstvu nacionalnega bogastva ali pa Uredba (EGS) št. 3911/92, ali
   - ni bil vrnjen ob koncu obdobja zakonite začasne odstranitve ali pa kakršno koli kršitev drugih pogojev, ki urejajo takšno začasno odstranitev.
3. „Država članica, ki zahteva vračilo“ pomeni državo članico, iz katere ozemlja je bil predmet kulturne dediščine protipravno odstranjen.
4. „Država članica, od katere se zahteva vračilo“ pomeni državo članico, na katere ozemlju je predmet kulturne dediščine, ki je bil protipravno odstranjen iz ozemlja druge države članice.
5. „Vračilo“ pomeni fizično vračilo predmeta kulturne dediščine na ozemlje države članice, ki zahteva vračilo.
6. „Lastnik“ pomeni osebo, ki fizično poseduje predmet kulturne dediščine v svojem imenu.
7. „Imetnik“ pomeni osebo, ki fizično poseduje predmet kulturne dediščine za tretje stranke.

Člen 2

Predmeti kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni iz ozemlja države članice, se vrnejo v skladu s postopkom in v okoliščinah, določenih v tej direktivi.

Člen 3

Vsaka država članica imenuje enega ali več osrednjih organov, da izvaja naloge, določene s to direktivo.

Države članice obvestijo Komisijo o vseh osrednjih organih, ki so jih imenovale v skladu s tem členom.

Komisija objavi seznam teh osrednjih organov in morebitnih sprememb v zvezi z njimi v seriji C *Uradnega lista Evropskih skupnosti*.

▼B

Člen 4

Osrednji organi držav članic sodelujejo med seboj in pospešujejo posvetovanje med pristojnimi državnimi organi držav članic. Ti organi predvsem:

1. po prejemu vloge države članice, ki zahteva vračilo, poiščejo navedeni predmet kulturne dediščine, ki je bil protipravno odstranjen iz njenega ozemlja, ter ugotovijo identiteto lastnika in/ali imetnika. Vloga mora vsebovati vse podatke, potrebne za lažje iskanje, z posebno omembo dejanske ali domnevne lokacije predmeta;
2. obvestijo prizadete države članice o tem, kje na njihovem lastnem ozemlju je bil predmet kulturne dediščine odkrit in o tem, da obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da je bil predmet protipravno odstranjen iz ozemlja druge države članice;
3. omogočijo pristojnim organom države članice, ki zahteva vračilo, da preverijo, ali je ta predmet res predmet kulturne dediščine, pod pogojem, da je bilo preverjanje opravljeno v roku 2 mesecev po obvestilu, določenem v odstavku 2. Če preverjanje ni bilo opravljeno v predpisanem roku, odstavka 4 in 5 prenehata veljati;
4. v sodelovanju s prizadeto državo članico izvedejo kakršne koli ukrepe za fizično zaščito predmeta kulturne dediščine;
5. s potrebnimi začasnimi ukrepi preprečijo morebitna dejanja, s katerimi bi se izognili postopku vračila;
6. v zvezi z vračilom nastopajo kot posrednik med lastnikom in/ali imetnikom ter državo članico, ki zahteva vračilo. V ta namen smejo pristojni organi držav članic, od katerih se zahteva vračilo, brez poseganja v člen 5 najprej olajšati potek arbitražnega postopka v skladu z nacionalno zakonodajo države članice, od katere se zahteva vračilo, in pod pogojem, da država, ki zahteva vračilo, ter lastnik ali imetnik to uradno odobrita.

Člen 5

Država članica, ki zahteva vračilo, sme pred pristojnim sodiščem v državi članici, od katere se zahteva vračilo, sprožiti postopek proti lastniku ali, v primeru, če tega ni, proti imetniku, z namenom, da bi zagotovili vračilo predmeta kulturne dediščine, ki je bil protipravno odstranjen iz njenega ozemlja.

Postopek se lahko začne samo, če sta zahtevku za vračilo, priložena:

— dokument, v katerem je opisan predmet kulturne dediščine, ki je predmet zahteve, in v katerem je navedeno, da je to predmet kulturne dediščine,

— izjava pristojnih organov države članice, ki zahteva vračilo, da je bil predmet kulturne dediščine protipravno odstranjen iz njenega ozemlja.

Člen 6

Osrednji organ države članice, ki zahteva vračilo, nemudoma obvesti osrednji organ države članice, od katere se zahteva vračilo, da je bil sprožen postopek z namenom zagotoviti vračilo zadevnega predmeta.

Osrednji organ države članice, od katere se zahteva vračilo, nemudoma obvesti osrednje organe drugih držav članic.

Člen 7

1. Države članice v svoji zakonodaji določijo, da se postopek vračila, določen v tej direktivi, ne sme začeti več kot eno leto po tistem, ko država članica, ki zahteva vračilo, izve za lokacijo predmeta kulturne dediščine in istovetnost njegovega lastnika ali imetnika.

Takšen postopek se v nobenem primeru ne sme sprožiti več kot 30 let po tistem, ko je bil predmet protipravno odstranjen iz ozemlja države članice, ki zahteva vračilo. Vendar pa v primeru predmetov, ki so del javnih zbirk, omenjenih v členu 1(1), in predmetov cerkvene dediščine v državah članicah, kjer je ta dediščina pod posebnim varstvenim režimom

▼B

po nacionalnem pravu, za postopek za vračilo velja časovna omejitev 75 let, razen v državah članicah, kjer za postopek ne velja časovna omejitev, ali pa v primeru, če obstajajo dvostranski sporazumi med državami članicami, s katerimi je predpisana časovna omejitev, ki presega 75 let.

2. Postopek za vračilo se ne sme začeti, če takrat, ko naj bi ga sprožili, odstranitev ni več protipravna.

Člen 8

Razen v izjemah, določenih v členih 7 in 13, pristojno sodišče odredi vračilo zadevnega predmeta kulturne dediščine, kadar se ugotovi, da je to predmet kulturne dediščine v smislu člena 1(1) in da je bil protipravno odstranjen iz državnega ozemlja.

Člen 9

Kadar se odredi vračilo predmeta, pristojno sodišče v državah, od katerih se zahteva vračilo, prisodi lastniku takšno nadomestilo, kot ga šteje za poštenega glede na okoliščine primera, pod pogojem, da se prepriča, da je lastnik pri pridobitvi predmeta ravnal s primerno skrbnostjo in pazljivostjo.

Dokazno breme se določi po pravu države članice, od katere se zahteva vračilo.

V primeru donacije ali nasledstva lastnik ne sme biti v ugodnejšem položaju od osebe, od katere je na ta način predmet pridobil.

Država članica, ki zahteva vračilo, plača takšno nadomestilo po vračilu predmeta.

Člen 10

Stroške, nastale pri izvajanju odločitve, s katero se odredi vračilo predmeta kulturne dediščine, nosi država članica, ki zahteva vračilo. Enako velja za stroške ukrepov, omenjenih v členu 4(4).

Člen 11

Plačilo poštenega nadomestila in stroškov, omenjenih v členih 9 in 10, ne posega v pravico države članice, ki zahteva vračilo, do ukrepanja z namenom, da bi si te zneske povrnila od oseb, odgovornih za protipraven odvzem predmetov kulturne dediščine iz svojega ozemlja.

Člen 12

Lastninska pravica na predmetu kulturne dediščine se po vračilu presoja po pravu države članice, ki zahteva vračilo.

Člen 13

Ta direktiva se nanaša samo na predmete kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni z ozemlja države članice na dan 1. januarja 1993 ali kasneje.

Člen 14

1. Vsaka država članica sme razširiti svojo obveznost za vračilo predmetov kulturne dediščine tako, da zajema kategorije predmetov, ki niso vsebovani v seznamu v Prilogi.

2. Vsaka država članica sme uporabiti režim, določen v tej direktivi, za zahteve po vračilu predmetov kulturne dediščine, ki so bili protipravno odstranjeni iz njenega ozemlja.

▼B

Člen 15

Ta direktiva ne posega v kakršen koli pravdni ali kazenski postopek, ki bi ga lahko po nacionalni zakonodaji držav članic začela država članica, ki zahteva vračilo, in/ali lastnik ukradenega predmeta kulturne dediščine.

Člen 16

1. Države članice vsaka tri leta, prvič pa februarja 1996, pošljejo Komisiji poročilo o uporabi te direktive.

2. Komisija vsaka tri leta pošlje Evropskemu parlamentu, Svetu in Ekonomsko-socialnemu odboru poročilo s ponovnim pregledom uporabe te direktive.

3. Svet po preteku triletnega obdobja uporabe te direktive ponovno pregleda njeno učinkovitost in jo na predlog Komisije po potrebi prilagodi.

4. V vsakem primeru Svet na predlog Komisije vsaka tri leta preuči in, kadar je primerno, posodobi zneske, navedene v Prilogi, na temelju gospodarskih in denarnih pokazateljev v Skupnosti.

Člen 17

Komisiji pomaga Odbor, ustanovljen s členom 8 Uredbe (EGS) št. 3911/92.

Odbor prouči kakršna koli vprašanja, ki izvirajo iz uporabe Priloge k tej direktivi in jih sproži njegov predsednik bodisi na lastno pobudo ali na zahtevo predstavnika države članice.

Člen 18

Države članice sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo, v devetih mesecih po njenem sprejetju, razen v kolikor gre za Kraljevino Belgijo, Zvezno republiko Nemčijo in Kraljevino Nizozemsko, ki morajo doseči uskladitev s to direktivo najkasneje dvanajst mesecev od datuma njenega sprejetja. O tem takoj obvestijo Komisijo.

Ko države članice sprejmejo te predpise, se morajo sklicevati na to direktivo ali pa se nanjo sklicujejo ob njihovi uradni objavi. Način sklicevanja določijo države članice.

Člen 19

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

▼B

PRILOGA

Kategorije iz druge alinee člena 1(1), v katere mora spadati predmet, uvrščen med „nacionalno bogastvo“ v smislu člena 36 Pogodbe, da se lahko zahteva njegovo vračilo na podlagi te direktive

A. 1. Arheološki predmeti, ki so starejši od 100 let in ki so del:

— izkopanin in najdb na kopnem ali pod vodo,

— arheoloških območij,

— arheoloških zbirk,

2. Elementi, ki predstavljajo sestavni del umetniških, zgodovinskih ali verskih spomenikov, ki so bili razstavljeni in so starejši od 100 let.

▼M1

3. Slike, razen tistih, ki so vključene v kategoriji 3A ali 4, ki so izključno ročno izdelane, na katerem koli nosilcu in v katerem koli materialu ([1]).

3A. Akvareli, gvaši in pasteli, ki so v celoti ročno izdelani, v katerem koli materialu in na katerem koli nosilcu ([1]).

4. Mozaiki v katerem koli materialu, v celoti ročno izdelani, razen tistih, ki spadajo v kategoriji 1 in 2, in risbe na katerem koli nosilcu, v celoti ročno izdelane in v katerem koli materialu ([1]).

▼B

5. Originalna grafična dela, odtisi, sitotiski in litografije s ploščami in originalni plakati ([1]).

6. Originalne velike in male plastike ter kopije, ki so izdelane po istem postopku kot originali ([1]) in ne spadajo v kategorijo 1.

7. Fotografije, filmi in njihovi negativi ([1]).

8. Inkunabule in rokopisi, vključno z zemljevidi in partiturami, posamezno ali v zbirkah ([1]).

9. Knjige, starejše od 100 let, posamično ali v zbirkah.

10. Tiskani zemljevidi, starejši od 200 let.

11. Arhivi in deli arhivov, ki so starejši od 50 let, katere koli vrste ali na katerem koli nosilcu.

12. (a) Zbirke ([2]) in primerki iz zooloških, botaničnih, mineraloških ali anatomskih zbirk;

(b) Zbirke ([2]) zgodovinskega, paleontološkega, etnografskega ali numizmatičnega pomena.

13. Prevozna sredstva, starejša od 75 let.

14. Kateri koli drug starinski predmet, ki ni vključen v kategorije A.1 do A.13, in je starejši od 50 let.

Ta direktiva zajema predmete kulturne dediščine iz kategorij A1 do A14 le, če njihova vrednost ustreza finančnemu pragu pod B ali ga presega.

B. **Finančni pragovi, ki se uporabljajo za določene kategorije pod A (v ekujih)**

▼M2

VREDNOST:

Ne glede na vrednost

▼B

— 1 (arheološki predmeti)

— 2 (razstavljeni spomeniki)

— 8 (inkunabule in rokopisi)

— 11 (arhivi)

15 000

— 4 (mozaiki in risbe)

— 5 (grafična dela)

([1]) Ki so starejše od petdeset let in niso last avtorja.

([2]) Kot je opredelilo Sodišče Evropskih skupnosti v Sodbi v zadevi 252/84, kot sledi:„Zbirateljski predmeti v smislu tarifne številke 99.05 skupne carinske tarife so predmeti, ki imajo zahtevane značilnosti za vključitev v zbirko, torej izdelki, ki so relativno redki, se navadno ne uporabljajo za prvoten namen, z njimi pa se posebej trguje izven običajnih tržnih poti za podobne izdelke in imajo visoko vrednost.“

▼**B**

— 7 (fotografije)

— 10 (tiskani zemljevidi)

▼**M1**

30 000

— 3A (akvareli, gvaši in pasteli)

▼**B**

50 000

— 6 (plastike)

— 9 (knjige)

— 12 (zbirke)

— 13 (prevozna sredstva)

— 14 (drugi predmeti)

150 000

— 3 (slike)

Ocena, ali so pogoji glede finančne vrednosti izpolnjeni ali ne, se poda, kadar se zahteva vračilo. Finančna vrednost je vrednost predmeta v državi članici, od katere se vračilo zahteva.

▼**M2**

Za države članice, katerih denarna valuta ni evro, se vrednosti, izražene v evrih v Prilogi, pretvorijo in izrazijo v nacionalnih valutah po menjalnem tečaju z dne 31. decembra 2001, objavljenem v *Uradnem listu Evropskih skupnosti.* Te protivrednosti v nacionalnih valutah se pregledajo vsaki dve leti z začetkom od 31. decembra 2001. Izračun teh protivrednosti temelji na povprečni dnevni vrednosti navedenih valut, izraženih v evru, v 24 mesecih, ki se končajo zadnji dan avgusta pred pregledom, ki začne veljati 31. decembra. Svetovalni odbor za predmete kulturne dediščine na predlog Komisije pregleda metodo izračuna načeloma dve leti po prvi uporabi. Za vsak pregled se vrednosti, izražene v evru, in njihove protivrednosti v nacionalni valuti redno objavljajo v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* v prvih dneh novembra pred datumom, ko pregled začne veljati.